

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор Центральноукраїнського
державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка

Євген СОБОЛЬ

«29» листопада 2021 р.

Програми навчальних дисциплін

**Програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників у
сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою**

**«Теоретико-практичні аспекти викладання української мови і
літератури»**

Назва програми

Галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Модуль: Техніки та технології роботи з текстом

Назва навчальної дисципліни: Текстоцентризм як напрям і засіб формування критичного мислення на уроках рідної мови.

Цільовий компонент: Формувати критичне мислення шляхом упровадження в освітній процес на заняттях з української мови текстоцентричного підходу, що реалізується у процесі вивчення одиниць мови на текстовій основі.

Змістовий компонент: Текст як найважливіша одиниця в навчанні рідної мови. Реалізація принципу текстоцентризму в процесі навчання української мови. Дидактичні можливості тексту для розвитку мислення і мовлення школярів. Аналіз тексту як ефективний прийом формування умінь і навичок критичного мислення.

Процесуальний компонент: форми: інтерактивна лекція, тренінгові заняття; **методи:** проблемного викладу, дослідження, створення алгоритмів, інтерактивні; **засоби:** презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПР 1. Усвідомлення викликів, що стоять перед загальноосвітньою школою, компонентів концепції Нової української школи, нових професійних ролей і завдань, що стоять перед учителями-філологами в контексті сучасних змін.

ПР 4. Розвиток навичок організації роботи на засадах дитиноцентризму та педагогіки співробітництва.

ПР 6. Розвиток навичок використання інтерактивних та інноваційних методів навчання.

ПР 7. Розвиток умінь організації навчання для формування навичок soft skills.

ПР 8. Розвиток навичок роботи з текстами.

ПР 9. Розвиток навичок виокремлювати й розв'язувати проблемні питання з навчального предмета.

Список рекомендованої літератури:

1. Галаєвська Л. В. Текстоцентричний підхід до формування мовленнєвих умінь і

- навичок учнів та його реалізація в підручнику української мови Режим доступу: <http://ipvid.org.ua/upload/iblock/eb0/eb0dca9c47b35e7c6570ce82bfa56973.pdf>
2. Методи та форми роботи з технології «Критичне мислення» <https://www.slideshare.net/school11-rv/ss-88229316>
  3. Критичне мислення: ключові характеристики та вправи для його розвитку <http://etwinning.com.ua/content/files/659841.pdf>
  4. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макін стер Д. К.: Видво «Плеяди», 2008. 220 с.
  5. Кухарчук І. О. Тексточентричний підхід до формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя-філолога <https://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/1674/1/Tekstotsentrychnyi%20pidk%20hid%20do%20.pdf>
  6. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoji-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
  7. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Режим доступу <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Назва навчальної дисципліни: Організація інклюзивної освіти в сучасному ЗЗСО

Цільовий компонент: Розкрити слухачам сутність організації інклюзивної освіти в сучасному ЗЗСО

Змістовий компонент: визначити ефективні шляхи формування інклюзивного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами, представити позитивний досвід впровадження універсального дизайну навчання та його розумного пристосування, роботи ресурсної кімнати та медіатеки. Організація освітнього простору, яка будується на таких складових інклюзивного навчання, як інклюзивна культура, інклюзивна політика та інклюзивна практика.

Результативний компонент:

ПР 5. Усвідомлення важливості врахування індивідуальних особливостей кожної дитини для створення безпечного та емоційно-комфортного освітнього середовища.

ПР 10. Розуміння концепції інклюзивної освіти як забезпечення права кожної дитини на якісну освіту та особливостей її реалізації в освітньому процесі.

Список рекомендованої літератури:

1. Данилавічюте Е. А., Литовченко С. В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А. А. Колупаєвої. Київ : А.С.К., 2012. 360 с.
2. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка / В. І. Бондар та ін. ; за ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка. Київ, 2004. 152 с.
3. Інклюзивна освіта від А до Я : poradnik для педагогів і батьків / уклад. Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. К., 2016. 68 с.
4. Інклюзивна освіта: теорія та практика : навч.-метод. посіб. / С. П. Миронова та ін. ; за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський, 2012. 191 с.
5. Інклюзивна освіта. Посібник для батьків. Досвід Канади : посіб. Київ : Паливода А.В., 2012. 120 с.
6. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва та ін. ; за заг. ред. Л. І. Даниленко. К., 2007. 128 с.

7. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення : навч.-метод. посіб. / С. П. Миронова та ін. ; за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2015. 235 с.
8. Інклюзивне навчання: основні принципи та дієві технології : кол. монографія / О. І. Баланська та ін. ; відп. ред. Г. В. Давиденко. Вінниця : ТВОРИ, 2018. 216 с.
9. Інклюзивний ресурсний центр: досвід проекту : метод. посіб. / Всеукр. фонд "Крок за кроком", Проект "Інклюзивна освіта: крок за кроком" ; уклад. Т. Д. Каменщук та ін. ; під заг. ред. Н. З. Софій. Київ : Плеяди, 2015. 75 с.
10. Інтегрований курс теорії та історії педагогіки: індивідуальні тьюторські завдання для студентів II-V курсів : навч. посіб. / авт.-уклад. А. М. Бойко. Полтава, 2007. 360 с.
11. Бойко В. О. Інклюзивна освіта: до питання визначення поняття та особливостей її запровадження / В. О. Бойко // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – № 4. – С. 7–11.
12. Інклюзивне навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>.
13. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупасової А. А. – К.: «А.С.К.», 2012. – 308 с.
14. Синьов В. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні / В. Синьов, А. Шевцов // Дефектологія. – 2004. – № 2. – С. 6–11.

Назва навчальної дисципліни: Есей як засіб розвитку мовно-літературних компетентностей: методика навчання на уроках мови та літератури

Цільовий компонент: розкрити важливість написання есею для розвитку літературної осіченості учнів. Василь Сухомлинський про важливість творчих робіт в навчальному процесі. Існуючі визначення есею. Основні його характеристики. З історії жанру. Відомі українські есеїсти – Ю. Шевельов, Є. Маланюк, Ю. Липа, Ю. Андрухович та ін. Есей як творчо-навчальна робота з літератури. Причини, що привели до кризи. Жанр «творчі роботи з літератури».Різновиди жанру есею – публіцистичний, літературно-критичний, блогерський та ін. Популярність жанру есею як засобу навчання у зарубіжних університетах.

Змістовий компонент: Есей як навчальний засіб при здобуванні літературної освіти. Чинники його навчальної ефективності: робота є творчою, такою, що максимально мобілізує інтелектуальні можливості учня в осягненні проблеми (теми, питання); пошуки оптимальних форм вираження, які активізують розумову діяльність. Різновиди жанру есею з літератури: есей, присвячене аналізу проблематики та поезики окремого літературного твору, аналізу образів персонажів, історико-літературним та теоретико-літературним проблемам. Правильне формулювання теми есею як спосіб попередження плагіату. Критерії оцінки теми есею. Підготовка до написання есею. Продумування плану есею. Постійна попередня робота по «усному» творенню тексту есею. Структура есею.

Процесуальний компонент: *форми:* інтерактивна лекція, тренінгові заняття; цілеспрямована самостійна робота; *методи:* проблемний виклад; дослідження в т.ч і у групах, створення алгоритмів, інтерактивні; *засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПР 1. Усвідомлення викликів, що стоять перед загальноосвітньою школою, компонентів концепції Нової української школи, нових професійних ролей і завдань, що стоять перед учителями-філологами в контексті сучасних змін.

ПР 2. Розуміння структури Державного стандарту початкової освіти; змісту освітньої галузі як бази для навчання учнів середньої ланки ЗЗСО.

ПР 2. Розуміння структури Державного стандарту початкової освіти; змісту освітньої галузі як бази для навчання учнів середньої ланки ЗЗСО.

ПР 6. Розвиток навичок використання інтерактивних та інноваційних методів навчання.

ПР 7. Розвиток умінь організації навчання для формування навичок soft skills.

ПР 8. Розвиток навичок роботи з текстами.

ПР 9. Розвиток навичок виокремлювати й розв'язувати проблемні питання з навчального предмета.

Список рекомендованої літератури:

1. Анализ эпизода драматического произведения. Режим доступа <https://www.sinykova.ru/analiz-epizoda/>
2. Державний стандарт базової середньої освіти Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
3. Довга О.М. Як писати твір: Методичний посібник для вчителів-словесників. – К.: Просвіта, 1995
4. Клочек Г.Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування // Дивослово - 2017. - № 1 - С.7-12;
5. Клочек Г.Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування // Дивослово - 2017. - № 2 - С.2 – 12;
6. Цимбалюк В.І. Як навчити учнів писати твір. – К.: Радянська школа, 1988.
7. Швець Г.Д. Як писати твір- роздум: Навчально-методичний посібник. – К.: Фенікс, 2016

Назва навчальної дисципліни: Застосування на уроках літератури методики повільного прочитання тексту («текст під мікроскопом»)

Цільовий компонент: розкрити важливість методики «повільного прочитання тексту» в засвоєнні компетентності «розуміння тексту»; ознайомити з досвідом зарубіжних систем літературної освіти з методами повільного прочитання тексту; практично оволодіти прийомами цього методу.

Змістовий компонент: системологічна теорія літературного твору як базис для розбудовування методики повільного прочитання тексту; формозміст: теоретичний та практичний аспекти; поняття формозмістових прийомів; поняття «безконечно малих величин» (Д. Ліхачов); принципи рецептивної поетики і методика моделювання художнього впливу тексту на реципієнта.

Процесуальний компонент: *форми:* інтерактивна лекція, тренінгові заняття; цілеспрямована самостійна робота; *методи:* проблемний виклад; дослідження в т.ч і у групах, створення алгоритмів, інтерактивні; *засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПР 1. Усвідомлення викликів, що стоять перед загальноосвітньою школою, компонентів концепції Нової української школи, нових професійних ролей і завдань, що стоять перед учителями-філологами в контексті сучасних змін. ПР 2. Розуміння структури Державного стандарту початкової освіти; змісту освітньої галузі як бази для навчання учнів середньої ланки ЗЗСО.

ПР 2. Розуміння структури Державного стандарту початкової освіти; змісту освітньої галузі як бази для навчання учнів середньої ланки ЗЗСО.

ПР 6. Розвиток навичок використання інтерактивних та інноваційних методів навчання.

ПР 7. Розвиток умінь організації навчання для формування навичок soft skills.

ПР 8. Розвиток навичок роботи з текстами.

ПР 9. Розвиток навичок виокремлювати й розв'язувати проблемні питання з навчального предмета.

Список рекомендованої літератури:

1. Державний стандарт базової середньої освіти Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Режим доступу <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>
4. Адлер, Мортимер. Как читать книги. Руководство по чтению великих произведений. — Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2011
5. Енциклопедія освітніх технологій та інновацій. — Х. : «Основа», 2019.
6. Лемов, Дуг. Мастерство учителя. Проверенные методики выдающихся преподавателей. — М.: Манн, Иванов и Фарбер, 2016.
7. Клочек Г.Д. Синергія літературного твору. Навчальний посібник з теорії літератури. — Дніпро, 1920.
8. Клочек Г.Д. Шевченкове Слово: спроби наближення. — Кіровоград, Імекс –ЛТД, 2014.
9. Клочек Г.Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування // Дивослово - 2017. - № 1 - С.7-12;
10. Клочек Г.Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування // Дивослово - 2017. - № 2 - С.2 – 12;

Назва навчальної дисципліни: Тріада компетентностей – розуміння тексту – уміння його аналізувати- уміння творити текст – як базові компетентності мовно-літературної освіти НУШ.

Цільовий компонент: розкрити важливість компетентності «розуміння тексту» як основної компетентності, що «вирощується» літературною освітою; охарактеризувати досвід інших освітніх систем у навчанні цієї компетентності; обґрунтувати органічність взаємозв'язку компетентностей «розуміння тексту»- «уміння його аналізувати» – «уміння творити текст»

Змістовий компонент: Види тексту, які вивчаються в школі. Особливості розуміння кожного виду тексту. Розуміння змісту прочитаного як шлях до формування читацької компетентності. Розвиток критичного мислення в процесі засвоєння зазначеної тріади компетентностей. Засоби досягнення синергетичного ефекту в процесі засвоєння компетентностей «розуміння тексту» - «уміння його аналізувати» – «уміння творити текст». Технології традиційного, проблемного, ігрового та особистісно спрямованого навчання у розумінні тексту, в умінні його аналізувати та творити.

Процесуальний компонент: *форми:* інтерактивна лекція, тренінгові заняття; цілеспрямована самостійна робота; *методи:* проблемний виклад; дослідження в т.ч і у групах, створення алгоритмів, інтерактивні; *засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПР 1. Усвідомлення викликів, що стоять перед загальноосвітньою школою, компонентів концепції Нової української школи, нових професійних ролей і завдань, що стоять перед учителями-філологами в контексті сучасних змін. ПР 2. Розуміння структури Державного стандарту початкової освіти; змісту освітньої галузі як бази для навчання учнів середньої ланки ЗЗСО.

ПР 2. Розуміння структури Державного стандарту початкової освіти; змісту освітньої галузі як бази для навчання учнів середньої ланки ЗЗСО.

ПР 6. Розвиток навичок використання інтерактивних та інноваційних методів навчання.

ПР 7. Розвиток умінь організації навчання для формування навичок soft skills.

ПР 8. Розвиток навичок роботи з текстами.

ПР 9. Розвиток навичок виокремлювати й розв'язувати проблемні питання з навчального предмета.

Список рекомендованої літератури:

1. Державний стандарт базової середньої освіти Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Режим доступу <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>
4. Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)" Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
5. Енциклопедія освітніх технологій та інновацій. – Х. : «Основа», 2019.
6. Клочек Г.Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування // Дивослово - 2017. - № 1 - С.7-12;
7. Клочек Г.Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування // Дивослово - 2017. - № 2 - С.2 – 12;
8. Лемов, Дуг. Мастерство учителя. Проверенные методики выдающихся преподавателей. – М.: Манн, Иванов и Фарбер, 2016.

Назва навчальної дисципліни: Методика аналізу епізоду як ефективний спосіб аналізу психологічного змісту художнього твору.

Цільовий компонент: розкрити важливість аналізу епізоду для розвитку розуміння тексту як головної компетентності літературної освіти; засвоїти поняття «психологічний зміст» твору; розвинути знання про епізод як важливої складової літературно-художнього тексту; розвинути практичні уміння аналізу епізоду.

Змістовий компонент: Поняття епізоду як композиційної одиниці в прозі, драматичному творі, кіно; поняття макроепізоду та мікроепізоду; діалогічні епізоди; засоби візуальності епізодів; засоби психологізму в епізоді; роль діалогу; взаємодія зображальності та психологізму; методика аналізу епізоду на уроках літератури..

Процесуальний компонент: *форми:* інтерактивна лекція, тренінгові заняття; цілеспрямована самостійна робота; *методи:* проблемний виклад; дослідження в т.ч і у групах, створення алгоритмів, інтерактивні; *засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПР 1. Усвідомлення викликів, що стоять перед загальноосвітньою школою, компонентів концепції Нової української школи, нових професійних ролей і завдань, що стоять перед учителями-філологами в контексті сучасних змін. ПР 2. Розуміння структури Державного стандарту початкової освіти; змісту освітньої галузі як бази для навчання учнів середньої ланки ЗЗСО.

ПР 2. Розуміння структури Державного стандарту початкової освіти; змісту освітньої галузі як бази для навчання учнів середньої ланки ЗЗСО.

ПР 6. Розвиток навичок використання інтерактивних та інноваційних методів навчання.

ПР 7. Розвиток умінь організації навчання для формування навичок soft skills.

ПР 8. Розвиток навичок роботи з текстами.

ПР 9. Розвиток навичок виокремлювати й розв'язувати проблемні питання з навчального предмета.

Список рекомендованої літератури:

1. Анализ эпизода драматического произведения. Режим доступа <https://www.sinykova.ru/analiz-epizoda/>
2. Державний стандарт базової середньої освіти Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
3. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
4. Лемов, Дуг. Мастерство учителя. Проверенные методики выдающихся преподавателей. – М.: Манн, Иванов и Фарбер, 2016.
5. Енциклопедія освітніх технологій та інновацій. – Х. : «Основа», 2019.
6. Клочек Г.Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування // Дивослово - 2017. - № 1 - С.7-12;
7. Клочек Г.Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування // Дивослово - 2017. - № 2 - С.2 – 12;
8. Клочек Г.Д. Синергія літературного твору. Навчальний посібник з теорії літератури. – Дніпро, 1920;
9. Лемов, Дуг. Мастерство учителя. Проверенные методики выдающихся преподавателей. – М.: Манн, Иванов и Фарбер, 2016.
10. Макки Р. Диалог: слова для писателей, сценаристов и драматургов / Роберт Макки; Пер. С англ. – М. Альпина нон-фикшн, 2018. – 318

Назва навчальної дисципліни: Текстотворення на уроках практичної стилістики у старшій профільній школі

Цільовий компонент: Привернути увагу до сучасних підходів вивчення української мови на засадах текстоцентризму в частині формування компетенцій творити усний і письмовий текст різних стилів і жанрів відповідно до діяльнісної складової опанування мовою. Проаналізувати особливості впровадження сучасних освітніх технологій при формуванні текстотворчих компетентностей.

Змістовий компонент: Модернізація мовної освіти у старшій профільній школі: аналіз найновіших підручників для старшої школи з погляду реалізації навчальної Програми. Рівні тексторозуміння і текстотворення. Сучасні підходи до реалізації концептуальних вимог до результатів мовної освіти: діяльнісний; компетентнісний; особистісно орієнтований; інтегрований. Шляхи реалізації сучасних підходів до формування свідомої мовної особистості відповідно до чинних навчальних програм.

Процесуальний компонент: форми: інтерактивна лекція, тренінгові заняття; методи: проблемного викладу матеріалу і проблемного групового моделювання, створення ситуацій новизни, цікавості, необхідності у процесі роботи з текстом; опора на

власний досвід і досвід членів команди, інтерактивні; засоби: презентація, нормативні документи в галузі мовної профільної освіти.

Результативний компонент:

ПР 1. Усвідомлення викликів, що стоять перед загальноосвітньою школою, компонентів концепції Нової української школи, нових професійних ролей і завдань, що стоять перед учителями-філологами в контексті сучасних змін.

ПР 6. Розвиток навичок використання інтерактивних та інноваційних методів навчання.

ПРН 8. Розвиток навичок роботи з текстами.

Список рекомендованої літератури:

1. Караман С., Горошкіна О., Караман О., Попова Л. Українська мова: Профільний рівень. Підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. – Харків, Вид-во «Ранок», 2019. – 272 с.
2. Крижанівська О.І. Українська мова для майбутніх журналістів: Навчальний посібник. – Кропивницький, 2016. – 108 с.
3. Михайленко В.М. Теорія твору й тексту: Навчальний посібник. – К., 2018. – 255 с.
Програми для 10-11-х класів: Українська мова (профільний рівень) Режим доступу <https://osvita.ua/school/program/prgram-10-11/list/20/>

Назва навчальної дисципліни Граматична організація тексту: трансформаційні процеси та контекст

Цільовий компонент: Розкрити способи прочитання підтексту з позиції граматичної трансформації слів у тексті: уживання дієслів одного виду, часу та способу в значенні іншого; перехід слова з однієї частини мови в іншу.

Змістовий компонент: Розуміння змісту прочитаного як шлях до формування читацької компетентності. Поняття граматичної організації тексту. Способи поєднання речень у тексті. Поняття контексту й підтексту. Особливості побудови розповідних, питальних і спонукальних речень з погляду граматичних форм дієслів. Трансформаційні процеси в дієслівних формах виду, способу та часу. Конверсія та її роль у тексті.

Процесуальний компонент: форми: інтерактивна лекція, тренінгові заняття; методи: проблемного викладу, дослідження, створення алгоритмів, інтерактивні; засоби: презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПР 1. Усвідомлення викликів, що стоять перед загальноосвітньою школою, компонентів концепції Нової української школи, нових професійних ролей і завдань, що стоять перед учителями-філологами в контексті сучасних змін.

ПР 6. Розвиток навичок використання інтерактивних та інноваційних методів навчання.

ПР 7. Розвиток умінь організації навчання для формування навичок soft skills.

ПР 8. Розвиток навичок роботи з текстами.

ПР 9. Розвиток навичок виокремлювати й розв'язувати проблемні питання з навчального предмета.

Список рекомендованої літератури:

1. Державний стандарт базової середньої освіти Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. Домброван Т.И. Язык в контексте синергетики : [монографія] / ТатьянаИвановнаДомброван. – Одесса: КП ОГТ, 2013. – 343 с.
3. Загнітко А.Теорія граматики і тексту : [монографія] / Анатолій Панасович Загнітко. – Донецьк : Ноулідж, 2014. – 480 с. (Режим доступу

- https://science.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2019/02/monografiyaZahnitkoTeorija_maket_ost.pdf)
4. Лінгвістика тексту. Хрестоматія. Упорядники А. Загнітко, Г. Монастирецька
Режим доступу http://grinch-home.at.ua/ld/1/149/Zagnittko_Lingv.pdf
  5. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи
Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
  6. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.
Режим доступу <https://www.kmu.gov.ua/npras/249613934>
  7. Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)"
Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

<https://www.kmu.gov.ua/>